

ג. נחלקו הראשונים בספר תורה שחסרות בו כמה אותיות, האם כשר או פסול לקריאה בציבור (עתוס' כאן; שו"ת הרשב"א תריא ובהידושו בגטין ס; ר"ן להלן פ"ב; בית יוסף יו"ד רעט).

דין זב בשביעי שלו שטבל ואחר כך ראה שוב – בפסחים פא.

דף ט

יז. א. האם מגילת אסתר נכתבת בכל לשון אם לאו?

ב. שאר ספרי נביאים וכתובים, האם נכתבים בכל לשון?

ג. אלו שינויים שינו הזקנים בכתבם את התורה לתלמי המלך?

א. לפי תירוץ אחד בגמרא בפירוש הברייתא, מגילה אינה כספר תורה ואינה כשרה להיכתב בלשון תרגום [ולא תרגום שבה בלשון מקרא, כגון 'פתגם' ו'יקר'] ולא בכתב עברי, אלא כתב אשורי על הספר ובדיו (ככתבם וכל'שונם).

א. לתנא דמתניתין, כתבו התוס': מגילה כשרה בכל לשון כספריים. ובדעת רשב"ג נחלקו הסוגיות; לפי המתירין בסוגיתנו אינה כשרה ביוונית, ולפי הסוגיא להלן (יה. בדעת רב ושמואל) כשרה ביוונית.

ויש סוברים שלרשב"ג מגילה כשרה ביוונית (עפ"י בעל המאור רפ"ב. ופסק כן להלכה, וכ"כ הרי"ד). ויש סוברים שאין הלכה כרשב"ג במגילה (עפ"י רמב"ן). ויש סוברים שאין נפקותא בדבר עתה, לפי שלשון יוונית נשתבשה ונשתכחה, כאמור (ערמב"ם הלכות תפלין; ר"ן רפ"ב).

ב. נחלקו הפוסקים האם צריכה להיות כתובה בכתב (= גופן) אשורי דוקא [גם אם כתובה בשפה אחרת], או שמא כשרה בכל צורת-כתב (ע' בתוס' כאן ופסקי ריא"ו; רמב"ם מגילה ב, ג; ריטב"א תורי"ד ופסקי רי"ד יט. תשב"ץ ח"א ה; בית יוסף ורמ"א או"ח תרצ, ט ורעק"א ובאור הלכה שם; חות יאיר קט). ג. מגילה שכמה תיבות בתוכה כתובות בלשון אחרת – יש אומרים שפסולה [ואף על פי שאם השמיטו אותן תיבות לגמרי כשרה, בזה גרע יותר, שהוא כמוזיף מתוכן]. והריטב"א מצדד להכשיר. וצריך עיון (מובא בבאור הלכה תרצ, ז).

ב. לחכמים המתירים לכתוב ספר תורה בכל לשון, הוא הדין לשאר ספרי נביאים וכתובים. ולרשב"ג שלא התיר אלא ביוונית, אמר רבי יהודה: לא התיר אלא בספר תורה ומשום מעשה דתלמי, אבל שאר ספריים אינם נכתבים אלא בלשון הקדש.

א. כתבו התוס': לא אמרו כאן אלא לענין הרשות לכתוב ולקרוא בהן, אבל לענין הצלה מפני הדליקה – מצילים בכל אופן, מפני שמות הקודש שיש בתוכם.

ב. לדעת רש"י ור"ן (בשבת קטו), אין חילוק בין ספרי נביאים לכתובים לענין ההתר לתרגם. ואף על פי שיונתן תרגם הנביאים, לא כתבו על ספר – לפי שלא ניתן להיכתב. ועתה הותר לכתוב בכל לשון לצורך פירוש למי שאינו בקי, כנוכח לעיל.

ג. כשכתבו שבעים ושנים זקנים את התורה לתלמי המלך, הכניסם בבתי נפרדים ולא גילה להם על מה כינסם, ונתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולם לדעת אחת, וכתבו לו 'אלקים ברא בראשית'; 'אעשה אדם בצלם ובדמות'; 'זכר ונקבה בראו'. (יש אומרים ששינו 'זכר ונקביו'); 'הבה ארדה ואבלה

שם שפתם; 'ותצחק שרה בקרובה'; 'כי באפם הרגו שור וברצונם עקרו אבוס'; 'ויקה משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על נושא בני אדם'; 'ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים ובשאר ארצות ארבע מאות שנה'; 'וישלח את זאטוטי בני ישראל... ואל זאטוטי בני ישראל לא שלח ידו'; 'לא חמד אחד מהם נשאתי'; אשר חלק ה' אלקיך אתם להאיר לכל העמים'; 'וילך ויעבוד אלהים אחרים אשר לא צויתי לעובדם'; 'את צעירת הרגלים' [במקום את הארנבת, שאשתו של תלמיד ארנבת שמה, שלא יאמר שחקו בי היהודים והטילו שם אשתי בתורה).

יתר דברי תרגום השבעים – באגרת אריסטיאס' שתורגמה ללשון הקודש על ידי רבי עזריה מן האדומים.

דפים ט – י

יח. א. מה בין כהן משוח בשמן המשחה למרובה בגדים?

ב. מה בין כהן משמש לכהן שעבר?

ג. מה בין במה גדולה לבמה קטנה?

ד. מה בין שילה לירושלים?

א. כהן משוח בשמן המשחה מביא פר, כאשר שגג בהעלם דבר מאחד מאיסורי כריתות שבתורה, ואילו כהן מרובה בגדים שאינו משוח (כגון מימות יאשיהו שגנזו צלוחית שמן המשחה) – אינו מביא. ולדברי רבי מאיר אף זה מביא (הכהן המשיח – לרבות). לשאר כל ההלכות – זה וזה שוים.

ב. שנינו, אין בין כהן משמש לכהן שעבר (– שארע פסול בכהן הגדול כגון טומאה או מום, ומינו אחר וחזר הראשון לשמש, והשני עבר משימוש) אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה – שהכהן המשמש בלבד מביאם, אבל לשאר הלכות זה וזה שוים (משמשים בשמונה בגדים, אסורים בפריעה ופרימה, מקריבים באנינות, אסורים באלמנה וכו') – כדברי רבי מאיר [וכן סובר רבי שסתם כמותו. רב יוסף]. רבי יוסי אומר: הכהן שעבר אינו ראוי לשמש לא ככהן גדול [משום איבה] ולא ככהן הדיוט [שמעלים בקודש ולא מורידים].

א. כתבו התוס': גם בזמן שהראשון אינו משמש משום פסול וטומאה, פר יום הכפורים [ועשירית האיפה] קרבים משלו ולא משל זה הנכנס תחתיו. וברמב"ם (תמידין ג, כ) משמע לענין עשירית האיפה שבכל יום, שכל עוד הראשון פסול השני מביא משלו ומקריב.

ב. ביומא (יב) פסקו רבי יוחנן ורב הלכה כרבי יוסי. ומודה רבי יוסי שאם מת הראשון – חזר השני לעבודתו (שם).

ומבואר מדברי הרמב"ם (עבודת יום הכפורים א, ג כפי שפירש הכסף-משנה. וכן דעת הריטב"א) שגם לרבי יוסי הריהו ככהן גדול ומוזהר בכל דיניו, אלא שלכתחילה לא יעבוד ככהן גדול משום איבה, ואם עבד – עבודתו כשרה (כיומא יב). ואם עבד בארבעה בגדים – כתב רש"י (שם) שעבודתו פסולה. ואילו לדעת התוס' (שם ובבבא יח.) אפשר שאין דינו ככהן גדול, ואם עבד בארבעה בגדים לא פסל [שכה"ג מתמנה בפה ומסתלק בפה. עתוס' זבחים שם] [וע"ע אור שמה הל' איסורי מזבח ו, ד; שפת אמת יומא שם].

ע"ע בפירוט ביומא יב-ג.